

IMPEACHMENT PRIMER UG MGA KASAGARAN NGA PANGUTANA (FAQs)¹

Mga Kasagaran ng Pangutana Bahin sa Impeachment

A. *Paglantaw Bahin sa Impeachment*

1. Unsa ang impeachment? Unsay tuyo sa impeachment?

Ang *impeachment* usa ka gahum nga gihuptan sa Kongreso para magpahawa sa mga publiko opisyal tungod sa bug-at nga mga krimen o di maayong buhat nga nakabutang sa Konstitusyon. [Corona v. Senate, G.R. No. 200242 (2012)] Ang tuyo sa impeachment mao ang pagbindikar sa pagguba sa pagsalig nga gihatag sa publiko ngadto sa usa ka opisyal.

Ang karakter sa impeachment dili criminal o sibil. Usa kini ka politikal nga proseso. Dili mga huwes ang modungog ug modocider sa impeachment kundili ang mga kongresista ug senador.

2. Kinsa ang mga opisyal nga pwede ma-impeach?

Base sa Konstitusyon, mao kini ang mga opisyal nga puwede ma-impeach:

1. Presidente
2. Bise-Presidente
3. Mga Membro sa Korte Suprema
4. Mga Membro sa *Constitutional Commissions*, pananglitan ang *Civil Service Commission*, *Commission on Audit*, ug ang *Commission on Elections*
5. Ombudsman

Eksklusibo kini nga listahan. Kung wala sa listahan, dili *impeachment* ang pamaagi para mapahawa sila sa ilahang puwesto. [Const. art. XI, § 2].

3. Unsa ang mga basehan para ma impeach ang usa ka opisyal?

Kini ang mga basehan para ma-impeach ang usa ka opisyal:

1. Tinuyo nga paglapas sa Konstitusyon
2. Pagbudhi sa yutang natawhan
3. Panuhol
4. Graft ug Korapsyon
5. Uban nga mga krimen nga taas
6. Pagbudhi sa pagsalig sa publiko

¹ February 26, 2025. Prepared by the University of the Philippines (U.P.) College of Law.

Lead authors: Asst. Prof. Paolo S. Tamase; Jan Aurel Nikolai M. Castro, J.D. 2025 (expected); Jillian Rae R. Chua, J.D. 2026 (expected); Enrique Julian Espino, J.D. 2026 (expected); Roberto Daniel Mercado, J.D. 2026 (expected). *Translators:* Faith Emerene Alarde, J.D. 2026 (expected); Carol Dianne Madaje, J.D. 2026 (expected); Mar Lorenz Jamerol, J.D. 2026 (expected); Atty. Ma. Lourdes S. Tamase, LL.B. 1985. Translation to Cebuano funded by the Justice George A. Malcolm Memorial Foundation. For clerical errors, please email pstamase@up.edu.ph.

Nagpapasalamat kami sa mga puna sa mga propesor sa constitutional law sa Kolehiyo ng Batas ng U.P., ilabina sa kina Prof. Dante B. Gatmaytan, Assoc. Gwen G. De Vera, ug Atty. Victoria V. Loanzon. Ang mga dokumento niini giandam aron mahatagan ang media, ang publiko, ug mga opisyal sa basic nga impormasyon bahin sa impeachment. Ang mga opinyon ukol sa mga makabagong isyu kay ang personal nga akademikong panglantaw sa mga manunulat. Dili nila kinakatawan ang opinyon sa Kolehiyo ng Batas. Salin din kini sa orihinal nga Ingles. Kung adunay kalainan sa Ingles ug Cebuano nga bersyon, palihug tan-awa ang Ingles nga bersyon.

Tungod kay panagsa ra mahitabo ang *impeachment*, wala pa kaayoy konklusibo nga kahulogan ang mga basehan nga nakalista. Pero, ang Konstitusyon naga-ingon nga kinahanglan tinuyo ang paglapas, ug tungod niini angayan siya silotan.

Ang pagbudhi sa yutang natawhan, panuhol, graft ug korapsyon, gihubit na sa laing balaod sama sa *Revised Penal Code ug Republic Act No. 3019 o ang Anti Graft and Corrupt Practices Act*. Pero, kining mga balaod, dili sama sa konstitusyon kung asa nakabutang ang mga basehan sa impeachment.

Ang pagbudhi sa pagsalig sa publiko kay ang “*catch-all*” nga basehan para ma-*impeach* ang usa ka opisyal.

4. Unsa ang diperensya sa impeachment ug kriminal nga kaso?

Ang *impeachment* usa ka politikal nga proseso. Dili siya kriminal ng proseso. Ang katuyoan sa impeachment kay para mapahawa ang opisyal ug ma-*disqualify* siya sa dugang nga pagsilbi sa gobyerno. Ang konbiksyon sa impeachment, dili mo resulta sa pagkapriso sama sa kasong kriminal. [See Const. art. IX, § 3(7)]

Dili pud “*proof beyond reasonable doubt*” o “*substantial evidence*” ang kailangan para ma-konbiktado sa *impeachment*. Tungod kini sa paghunahuna nga ang tuyo sa *impeachment* dili ang pagsilot kondili ang pag protekta sa estado gikan sa kadaot tungod sa maot nga serbisyo sa publiko. [In re: Letter of Mrs. Corona, supra].

Ang impeachment, kung dili mosunod sa mga kinahanglanon sulod sa Konstitusyon, puwede marepaso sa korte.

5. Unsa ang duha ka yugto sa impeachment?

Ang impeachment dunay duha ka yugto: *initiation* o pagsugod, ug ang *trial*.

Ang *House of Representatives* ang naay eksklusibo nga gahum para sugdan ang *impeachment*. [Const. art. XI, § 3(1)]. Aron mapasa sa Senado ang *articles of impeachment*, kailangan ang pag-aprobar sa labing menos uno tersiya (1/3) sa tanang Membro sa *House of Representatives* sa *Articles of Impeachment*.

Ang *Articles of Impeachment* ihatag dayon sa Senado nga maoy naay eksklusibong gahom para modungog ug maghukom sa tanang *impeachment* nga kaso. [Const. art. XI, § 3(6)].

B. Pagsugod

6. Unsa ang tulo ka paagi para ma-sugdan ang impeachment?

Ang *impeachment* nagsugod sa pagpasaka ug reklamo gikan sa:

1. Membro sa *House of Representatives*
2. Usa ka lungsuranon sa pag-endorso sa bisan kinsa nga Membro sa *House of Representatives*
3. Pinaagi sa usa ka reklamo o resolusyon sa *impeachment*, nga gisang-at sa labing menos uno tersiya (1/3) sa tanan nga mga Membro sa *House of Representatives*. [Const. art. XI, § 3(2)]

7. Pila ka kaso nga impeachment ang mahimong ipasaka kontra sa usa ka opisyal?

Nakabutang sa Konstitusyon nga ka-usa ra sa usa ka tuig puwede masugdan ang impeachment kontra sa usa ka opisyal. Magsugod ang impeachment proceeding sa pagsaka ug reklamo nga ipasa ngadto sa *Committee on Justice* sa Kongreso para ma aksyonan. Ang

“pagsugod” (to “initiate”) nagpasabot nga gipasaka na ang reklamo ug ang Kongreso aduna nay pinal na aksyon sa reklamo. [Francisco v. House of Representatives, G.R. No. 160261 (2003)].

Ang pagpasaka ug daghang reklamo ngadto sa *Committee on Justice* mahimong dunganon. Kini isipon lamang nga usa ka pagsugod. [See Gutierrez v. House of Representatives Committee on Justice, G.R. No. 193459 (2011)].

8. Kinahanglan ba nga adunay mga hearing ang House of Representatives sa dili pa sila mosugod sa kasong impeachment?

Kasagaran, dili na kailangan maghimo ug hearing ang *House of Representatives* hangtod matuman ang pila ka kondisyon. Una, kinahanglan nga ang reklamo insakto sa porma ug unod. Kung insakto kini, hatagan ang gireklamo nga opisyal ug noticia para matagaan siya ug higayon ng mosumite sa iyang nakasuwat ng tubag, mga *affidavits*, ug uban pang papeles para makatubag sa mga akusasyon laban sa ila. Pagkahuman niini, magdesisyon ang *Committee on Justice* kung anaa gayud igo nga basehan para ma-*impeach*. Kung anaay igo nga basehan para ma-*impeach*, diha pa lang motawag ug hearing ang *Committee*. [Rules of Procedure in Impeachment Proceedings (hereinafter “House Rules”), rule III, 19th Cong., 1st Sess. (2022)].

Pero, kung ang *House of Representatives* ang magsugod sa *impeachment* pinaagi sa resolusyon nga aprobado sa uno tersiya (1/3) sa tanan nga mga Membro, dili na kinahanglan motawag ug *committee hearings*. Diretso na ipadala ang resolusyon sa Senado nga kinahanglan modungog sa kaso “dihadiha dayon”. [Const. art. XI, § 3(5)]

9. Unsa ang “Articles of Impeachment?”

Nakabutang sa *Articles of Impeachment* ang mga basehan para ma-*impeach* ang usa ka opisyal. Ang *House of Representatives* ang mag-andam sa *Articles of Impeachment* pagkahuman sa mga hearing sa *Committee on Justice* [House Rules, rule III, § 9]; mahimo usab nga ang *Articles of Impeachment* ang makit-an sa impeachment reklamo o resolusyon nga gisang-at sa labing menos uno tersiya (1/3) sa tanan nga Membro sa *House of Representatives*.

10. Unsay mahitabo kon ang usa ka opsiyal na-impeach? Unsa man ang kalainan sa nakonbikto?

Kon ma-impeach ang usa ka opisyal, naay igo nga mga basehan nga nakit-an ang Kongreso para makasuhan ang opisyal ngadto sa Senado.

Pagkahuman, nakonbikto (pwede pud ma abswelto) ang usa ka *impeached* opisyal kung labing menos dos tersiya (2/3) sa tibuok nga membro sa Senado ang mohukom nga sad-an siya (o dili siya sad-an) sa mga kaso nga gi sang-at sa mga taga *House of Representatives*. Kung nakonbikto, tangtangun ang opisyal sa iyang posisyon. Pwede pa madungagan ang silot ug “*permanent disqualification*” sa paggunit ug bisan unsa nga posisyon sa gobyerno.

C. Trial o Pagsulay

11. Unsay mahitabo sa impeachment trial?

Sa *impeachment trial*, dunggon sa mga Senador ang *impeached* nga opisyal base sa *Articles of Impeachment* nga gipasaka sa mga taga House of Representatives.

Base sa *Senate Rules on Impeachment Trials* [S. Res. 39, 19th Cong., 1st Sess. (2023)] musumpa ang mga senador sa “*political neutrality*,” nga buhaton nila ang ilang katungdanan nga walay diskriminasyon ug walay paghunahuna sa ilang partido *political* o kaugalingong gusto.

Patubagon ang na-impeach nga opisyal sa kada reklamo base sa *Articles of Impeachment*. Gitugot nga siya mismo ang motubag o kung dili, pwede siya magpadala ug representatibo o counsel. Kung dili magpakita o kung dili motubag ang na impeach nga opisyal, mopadayon pa gihapon ang Senado nga murag ni ingon ang opisyal ug “not guilty.”

Pagkahuman, paminawon sa Senado ang mga argumento ug mga testigo gikan sa prosekusyon ug sa depensa. Lahi sa proseso sa korte nga dili kaayo daghan ug pangutana ang huwes, ang mga Senador dako ug sakop ang ilang mga pangutana ngadto sa mga testigo ug sa mga abogado sa prosekusyon ug sa depensa. Dili kinahanglan nga motestigo ang *impeached* nga opisyal para sa iyang kaugalingon. Pagkahuman sa mga katapusang argumento, nahuman na ang *impeachment trial* ug mobotar na ang Senado. Labing menos dos tersiya (2/3) sa tanang membro sa Senado ang kinahanglang mobotar pabor sa konbiksyon sa bisan asa sa mga basehan nga nakabutang sa *Articles of Impeachment* para makonbikto ang na-impeach nga opisyal.

12. Kinsa ang mobarog nga “counsel” sa impeachment trial?

Tungod kay ang *House of Representatives* man ang nag-akusa sa *impeached* opisyal, adunay panel sa mga prosekutors nga pinili gikan ra pud sa mga membro sa *House of Representatives* nga mobarog o moatobang para sa *House of Representatives*. Mahimo silang tabangan ug mga pribado nga abogado sa pagpangutana sa mga testigo, pero kanunay nga direktang kontrolado sila ug ilawom sa superbisyon sa *panel*. Naay iyahang kaugalingon nga “counsel” ang na-impeach nga opisyal [See Senate Rules, rule XIII].

13. Makapadayon pa ba sa iyang pagkaopisyal sa gobyerno ang usa ka impeached opisyal samtang nagpadayon pa ang impeachment trial sa Senado?

Oo. Samtang wala pay desisyon ang Senado sa reklamong *impeachment*, mopadayon pa gihapon sa posisyon ang na-impeach nga opisyal; mopadayon pa siya sa pagtrabaho sa iyang pagkaopisyal. Walay “preventive suspension” sa Konstitusyon, dili ingon sa mga balaod para sa ubang mga kasong administratibo.

14. Unsa ang gidugayon sa usa ka impeachment trial?

Walay nakabutang kung unsa kadugayon nga kinahanglan para mahuman na ang impeachment trial. Sa mga niaging panahon, ang *Estrada impeachment trial* (2000-2001) ni abot ug mga usa ka bulan, ug niabot ug lima ka bulan ang *impeachment trial* ni Corona (2012). Sa *impeachment trial* ni Estrada, nahuman ug kalit (“pre-terminate”) ang iyahang *trial* tungod sa pagkahitabo sa EDSA II. Nag-*adjourn* ang Senado nga walay botohan nga nahimo kay ni-*resign* na si Estrada.

15. Gikinahanglan ba nga isapubliko (televised, livestream) ang pagdungog sa Senado?

Oo. Sa gidugayon sa *impeachment trial* sa Senado, ang mga pultahan niini magpabiling abli sa publiko [Senate Rules, rule XVIII]. Sa kasaysayan nato, ang mga *impeachment trial* kay gipakita sa telebisyon ug gi sunod sa *media*.

16. Kinahanglan ba kausa ra botaran ang tanan nga *sumbong*?

Matud pa sa mga lagda sa ika-19 nga Kongreso, kinahanglan nga mahuman ang pagdungog sa tanan nga *Articles of Impeachment* sa dili pa mobotar ang mga senador sa katapusang pangutana nga mouyon ba sila o dili sa *impeachment*.

Pagkahuman sa pagdungog, tagsa-tagsaon ug boto ang mga *Articles* sa mga senador. Para sa resulta nga konbiksyon, igo ra nga ang dili menos dos tersiya (2/3) sa tanang membro sa Senado ang mobotar nga sad-an sa usa ka *sumbong* ang *impeached* opisyal. Pero kung wala

bisan usa ka *Article* ang nakadawat sa gikinahanglan nga boto para ma konbikto, ma-abswelto ang na-*impeach* nga opisyal.

Parehas kini sa *Senate Rules* sa ika-15 nga Kongreso ug sa Corona impeachment trial kaniadtong 2012. Sa maong kaso, wala gi padayon ang lima (5) sa walo (8) nga *Articles of Impeachment*; nahuman ug sayo ang pagdungog ug tulo (3) ka *Articles* nalang ang gi botohan sa Senado.

17. Unsay mahitabo kung makonbikto ang opisyal?

Uban sa paghukom ang (a) pagtangtang (removal) ug (b) diskwalipikasyon (disqualification) sa paghupot ug bisan unsa nga posisyon sa gobyerno [Const. art. XI, § 3(7)]. Dili pwede mapasaylo (pardon) ang impeachment nga konbiksyon [Const. art. VII, § 19].

Sa kaniadto, gi debate pa kung pwede ba makahatag and Senado ug mas ubos nga silot kaysa pagtangtang (removal). Base sa mga rekord sa *Constitutional Commission*, walay lain nga silot ang gipasabot gawas sa pagtangtang ug diskwalipikasyon [See Rec. Const. Comm'n No. 40 (July 26, 1986); No. 41 (July 28, 1986)].

Mahimo usab nga ang impeached opisyal, pagkahuman sa iyang pagkatangtang, mahukman nga sad-an sa kriminal o sibil nga kaso ug adunay nagpasaka sa korte. Dili matawag ug *double jeopardy* ang usa ka prosekusyon pagkahuman sa impeachment.

18. Unsay mahitabo kung giabswelto ang opisyal?

Kung ma abswelto ang usa ka opisyal, pwede pa gihapon mo sugod ug lain nga impeachment proceeding kontra sa pareho nga opisyal basta mo sunod lang sa *one-year bar rule* [See Const. art. XI, § 3(5)].

19. Unsa ang mahitabo kung mo-resign ang usa ka opisyal human siya ma-impeach apan sa wala pa siya makonbikto?

Base sa aktuwal nga mga nahitabo, dili mopadayon ang Senado sa *trial*. Kung nagsugod na ang trial, undangon kini. Sa kaso ni Ombudsman Merceditas Gutierrez ug COMELEC Chairman Andres Bautista, walay gihimo nga dugang nga aksyon ang Senado sunod sa ilang pag-resign human sila ma-impeach sa *House of Representatives*. Sa kaso ni Presidente Joseph Estrada, giundang sa Senado ang iyang *impeachment trial* human sa iyang pag-resign tungod sa EDSA II.

Adunay panan-aw nga mahimong mopadayon ang impeachment trial bisan ug natangtang na o nag-resign na ang na-impeach nga opisyal. Tungod kini kay dili lang pagkatangtang sa trabaho ang resulta sa *impeachment*, apil usab ang diskwalipikasyon ug kapasidad (fitness) nga makagunit pa ug posisyon sa gobyerno sa mga umaabot.

20. Gikinahanglan ba magpagawas og nakasuwat nga desisyon ang Senado?

Dili. Samtang ang Artikulo VIII, Seksyon 14 sa Konstitusyon nagkinahanglan sa mga korte nga mohatag og desisyon nga ipakita ang mga kamatuoran ug balaod nga gihimong basehan, dili ni gikinahanglan alang sa Senado nga molingkod isip *impeachment court*.

Ang mga senador mobotar sa matag *Article sa Impeachment* sa dihang matawag na sa presiding officer ang ngalan sa senador, unya motindog ang senador ug motubag og *guilty o not guilty*. Sa diha lamang nga gusto sa senador, mahimo niya ipasabot ang iyang boto nga dili molapas sa duha (2) ka minutos.

Sa higayon nga dos-tersiya (2/3) sa Senado ang moboto og *guilty* sa bisan unsa nga *Article sa Impeachment*, ideklara ang desisyon nga konbiksyon, ug ideposito ang *certified copy* sa desisyon sa Opisina sa Sekretaryo sa Senado. [Senate Rules, rule XXI]

Base sa nangaging nangahitabo, mahimong mosulat ang mga senador sa ilahang mga taga nga opinyon (sama sa kaso sa niaging Senate President Juan Ponce Enrile, sa panahon sa Corona impeachment (2012)), pero wala kini legal nga epekto o kabug-aton sa umaabot nga mga impeachment kay ang boto ra sa Senado ang idawat nga opisyal na aksyon.

21. Mahimo bang mopasaka og *motion for reconsideration* o *appeal* ang na-impeach nga opisyal?

Dili puwede magpasaka og *motion for reconsideration* sa usa ka desisyon nga konbiksyon. [Senate Rules, rule XXI]. Tungod kay politikal nga aksyon (o political act) kini sa usa ka patas nga sanga sa gobyerno, dili mahimong iapela ngadto sa mga korte ang desisyon sa Senado sa pagkonbikto o pag-absuwelto.

D. Interbensyon ng Hudikatura

22. Mahimo ba modungog ang Korte Suprema sa mga kaso nga impeachment?

Oo. Ang Korte Suprema adunay gahum nga mohukom “kung adunay bisan unsang sanga o instrumentalidad sa gobyerno nga nagpakita ug grabeng pag-abuso sa diskresyon nga miresulta sa kakulangan o kasobrahan sa ilang hurisdiksyon.” [Const. Art. VIII, § 1] Sa *Francisco v. House of Representatives, supra*, miingon ang Korte nga dili *political questions* ang mga kaso nga *impeachment*. Busa, ang Korte Suprema nidungog sa mga nangaging kaso nga impeachment nga giingong nilapas sa mga limitasyon sa Konstitusyon.

23. Unsang mga butanga ang mahimong *i-review* sa Korte Suprema?

Ang mga isyu nga makatarunganon (o justiciable issues) nga gikan sa *impeachment proceedings*, sama sa pagsunod sa pamaagi sa *impeachment* base sa Konstitusyon (pananglitan, ang one-year bar rule), kay labot sa *judicial review* sa Korte Suprema. [Francisco v. House of Representatives, supra] Pero, adunay panan-aw nga ang pangutana kung gisunod ba o wala ang *Senate Impeachment Rules* maoy usa ka *political question* nga para lang sa Senado. [Corona v. Senate, G.R. 200242 (2012), citing the Senate’s arguments]

24. Mahimo bang balihon sa Korte Suprema ang usa ka *impeachment* o usa ka konbiksyon?

Dili. Samtang adunay mga aspeto nga ma-review sa usa ka impeachment proceeding, sama sa nahisgutan na sa ibabaw, dili ma-review sa Korte Suprema ang desisyon sa *House of Representatives* nga mag-*impeach*, ang desisyon sa Senado nga magkonbikto o mag-absuwelto, ug ang mga taga-tagsa nga rason niini.

Base sa Artikulo IX sa Konstitusyon, ang *House of Representatives* ra ang gitugotan o naay gahom nga magsugod sa mga kaso nga *impeachment*, ug ang Senado ra ang gitugotan o naay eksklusibong gahom sa paghukom niini. Ang desisyon sa pag-*impeach* ug pagkonbikto o pag-absuwelto kay nagpabilin nga *political questions* tungod kay ang mga probisyon niini usa ka "*textually demonstrable commitment*" sa Konstitusyon ngadto sa Kongreso ug Senado, ug walay lain nga limitasyon sa Konstitusyon. [See Francisco v. House of Representatives, supra]

E. Mga Bag-ohay ug Lainlaing Pangutana

25. Kung ang Bise-Presidente makonbikto ug matangtang sa iyang posisyon, unsaon ang pagpili sa iyang puli?

Ang Presidente mo-*nominate* ug Bise-Presidente gikan sa mga Miembro sa Senado ug sa *House of Representatives*. Mahimong Bise-Presidente ang nominado kung, gikan sa bulag nga botohan, mokonpirma kaniya ang mayorya sa tanang miembro sa Senado ug mayorya sa tanang miembro sa *House of Representatives*. [Const. art. VII, § 9] Mahimong pun-an ang bag-ong nabakante nga posisyon sa Kongreso pinaagi sa usa ka *special election*. [Const. art. VI, § 9]

26. Unsa ang mahitabo kung ang *impeachment trial* dili mahuman sa katapusan sa ika-19 nga Kongreso? Mahimo bang ma-*impeach* ang opisyal ug makonbikto sa lainlaing mga Kongreso, pananglitan, ang *House of Representatives* sa ika-19 nga Kongreso ug ang Senado sa ika-20 nga Kongreso?

Adunay duha ka panan-aw niini. Sa usa ka panan-aw, ang Senado makapadayon sa *impeachment trial* lapas sa Hunyo 30, 2025 tungod kay kini usa ka “*continuing body*” subay sa mga desisyon sa Korte Suprema [see *Arnault v. Nazareno*, G.R. Num. L-3820 (1950)]; ang gahum nga *impeachment* dili lehislatibo, busa, dili siya nakadepende sa panahon sa usa ka Kongreso; ang pagkamay-tulubagon (o accountability) nga maoy espiritu nga nakapailawom sa Konstitusyon, ang nagkinahanglan ug desisyon nga pinal gikan sa Senado.

Sa laing panan-aw, ang Korte Suprema bag-ohay lang naghukom nga dili usa ka *continuing body* ang Senado. Busa, tungod kay nahuman na ang trabaho sa Senado base sa pagka-*expire* sa usa (1) ka Kongreso, giisip nga nahuman na pud ang tanang *pending* nga mga butang ug proseso sa Senado, sama sa wala pa mapasara nga mga balaodnon ug bisan sa mga lehislatibong imbestigasyon. Sa mosunod nga Kongreso, opsyonal na sa Senado ang pag-atiman sa wala pa nahuman nga mga butang, apan sa aning higayona, kintahay bag-o pa kini nga paghigayon. [*Balag v. Senado*, G.R. No. 234608 (2018)]

27. Mahimo ba maghusay ang Senado sa usa ka kaso nga *impeachment* bisan kung ni-*adjourn* na kini (o naa na sa *legislative recess*)?

Adunay duha usab ka panan-aw. Sa usa ka panan-aw, mahimo ra mag *impeachment trial* sa Senado kung anaa kini sa session. Niuyon kini sa nahitabo sa Estrada *impeachment trial* (2000-2001) ug sa Corona *impeachment trial* (2012), nga gisuspensa ang mga pagdungog samtang nag-*recess* ang Senado. Kung kini ang sundon, magsugod ra ang Senado sa *impeachment trial* ni Bise-Presidente Sara Duterte inig balik sa *Senate session* pagkahuman sa Hunyo 2, 2025, gawas lang kung motawag og *special session* ang Presidente base sa Artikulo VI, Seksyon 15 sa Konstitusyon.

Sa laing panan-aw, mahimo ug kinahanglan gayod nga mosugod dayon ang *impeachment trial* sa Senado bisan walay session sa Kongreso. Nagmando ang Artikulo IX, Seksyon 3(4) sa Konstitusyon—nga gigamit sa House of Representatives sa pag-*impeach* kang Bise-Presidente Duterte—nga ang pagdungog sa Senado mopadayon “*forthwith*,” usa ka pulong nga gigamit sa Konstitusyon sa ubang mga probisyon niini aron ipasabot nga dihadiha o walay paglangay-langay. Matod sa Konstitusyon, lehislatibo ang mga “*sessions*.” Pero ang *non-legislative* o *preparatory work*, base sa naandan, mopadayon gihapon bisan gi-*adjourn* na ang Kongreso. Sa maong pagrason, dili usa ka *legislative function* ang *impeachment* ug ang gahom sa pagdungog sa mga kaso nga *impeachment* magamit bisan kung nasuspinde na ang session.

Sa pagkakaroon, mas dugay na ang sunod sa katapusang *adjournment* (o *penultimate adjournment*) sa ika-3 Session sa ika-19 nga Kongreso kaysa sa ika-3 nga mga *Sessions* sa mga niaging ika-17 ug ika-18 nga Kongreso.

Academic and Practical References

CARMELO V. SISON & FLORIN T. HILBAY, *IMPEACHMENT Q&A* (2012 rev. ed.) (University of the Philippines Law Center).

DANTE B. GATMAYTAN, *MORE EQUAL THAN OTHERS: CONSTITUTIONAL LAW AND POLITICS* (2017) (University of the Philippines Law Center).

Key Contacts

University of the Philippines College of Law
Malcolm Hall, Osmeña Avenue
Diliman, Quezon City 1101 PH

Paolo S. Tamase
Assistant Professor (Constitutional Law, Public Officers, Administrative Law, Legal History)
pstamase@up.edu.ph

Gwen G. De Vera
Associate Professor (Constitutional Law, Legal History)
ggdevera@up.edu.ph

Dante B. Gatmaytan
Professor (Constitutional Law, Legal History)
dbgatmaytan@up.edu.ph

Michael T. Tiu, Jr.
Assistant Professor (Constitutional Law, Administrative Law)
mttiu@up.edu.ph